

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА
ТА АНГЛІЙСЬКА МОВА І ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА)

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за спеціальністю: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями):
014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

галузі знань: 01 Освіта/Педагогіка

Кваліфікація: Вчитель-бакалавр (Середня освіта (Українська мова і література) і Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література))

Термін навчання: 3 роки і 10 місяців

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Центральноукраїнського державного
університету імені Володимира Винниченка

Голова вченої ради

/проф. Є. Ю. Соболю/

(протокол № 10 від 08.02.2023 р.)

Освітньо-професійна програма вводиться в дію
з 1 вересня 2023 р.

Ректор

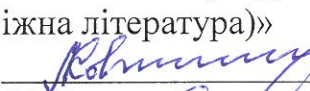
/проф. Є. Ю. Соболю/

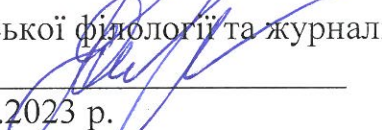
(наказ № 23 від 09.02.2023 р.)

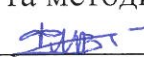
Кропивницький – 2023

ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ

освітньо-професійної програми
«Середня освіта (Українська мова і література
та Англійська мова і зарубіжна література)»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
галузі знань: 01 Освіта/Педагогіка

Гарант освітньо-професійної програми
«Середня освіта (Українська мова і література
та Англійська мова і зарубіжна література)»
проф. Світлана КОВТЮХ
протокол № 12/1 від 06.02.2023 р.

Завідувач кафедри української філології та журналістики
доц. Ольга КИРИЛЮК
протокол № 12/1 від 06.02.2023 р.

В. о. завідувача кафедри германських мов,
зарубіжної літератури та методик їхнього навчання
доц. Марія ФОКА
протокол № 7/1 від 06.02.2023 р.

Декан факультету української філології, іноземних мов
та соціальних комунікацій
доц. Олена ГАБЕЛКО
протокол № 3/1 від 07.02.2023 р.

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою:

1. Ковтюх Світлана Леонідівна – керівник проєктної групи (гарант освітньої програми), кандидат філологічних наук, професор кафедри української філології та журналістики;
2. Фока Марія Володимирівна – доктор філологічних наук, доцент, професор, в. о. завідувача кафедри германських мов, зарубіжної літератури та методик їхнього навчання;
3. Клочек Григорій Дмитрович – доктор філологічних наук, професор кафедри української філології та журналістики;
4. Гольник Оксана Олександрівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології та журналістики;
5. Крижанівська Ольга Іванівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології та журналістики;
6. Кричун Людмила Петрівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології та журналістики.

Зовнішні рецензенти освітньо-професійної програми:

1. Гудманян Артур Грантович – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»;
2. Зелінська Оксана Юріївна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;
3. Дорогань Ірина Анатоліївна – заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель англійської мови, учитель вищої кваліфікаційної категорії, педагогічне звання «старший вчитель» Комунального закладу «Ліцей «Лідер» Кропивницької міської ради».

1. Профіль освітньо-професійної програми поєднує дві предметні спеціальності в межах спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями): 014.01 Середня освіта (Українська мова і література), 014.021 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська мова))

1 – Загальна інформація	
Повна назва навчального закладу та структурного підрозділу	Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, факультет української філології, іноземних мов та соціальних комунікацій
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Перший (бакалаврський) рівень відповідає шостому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій України, вчитель-бакалавр (Середня освіта (Українська мова і література) і Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література))
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів Середня освіта (Українська мова і Література та Англійська мова і зарубіжна література)
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, 240 кредитів ЄКТС
Наявність акредитації	Спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література) акредитовано у 2016 р. (сертифікат: серія НД № 1289220 до 01.07.2026 р.). Наступна акредитація у 2026 р.
Цикл/ рівень	QF - level 6 / EQF -First cycle / НРК - рівень 6.
Передумови	Повна загальна середня освіта
Мова(и) викладання	Українська, англійська
Термін дії освітньої програми	До заміни новою
Інтернет-адреса постійного розміщення освітньої програми	www.cuspu.edu.ua
2 – Мета освітньо-професійної програми	
Формування особистості та комплексна підготовка	

конкурентоспроможних фахівців, з високим рівнем професійної компетентності, інтелектуальної активності, соціальної відповідальності, здатних жити й творити в інформаційному суспільстві, глобальному світовому середовищі, бути громадянином Європи і світу та одночасно відданим патріотом української держави, речником національних інтересів, спроможних працювати на рівні сучасних освітньо-виховних технологій в умовах інтеграції в загальноєвропейське співтовариство, які володіють професійно вагомими рисами особистості вчителя, уміють розв'язувати типові професійні завдання щодо організації та здійснення навчально-виховного процесу з української мови і літератури, а також англійської мови і зарубіжної літератури.

3 – Характеристика освітньо-професійної програми

<p>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))</p>	<p><i>Галузь знань: 01 Освіта/ Педагогіка</i> <i>Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями): 014.01 Середня освіта (Українська мова і література), 014.021 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська мова))</i></p> <p>Предметна область освітньо-професійної програми: об'єктами вивчення та професійної діяльності бакалавра є <i>методика навчання української мови та літератури</i> (зокрема дидактичні принципи навчання української мови й літератури в освітньому закладі; методи і прийоми навчання; типи уроків; методика проведення позакласної роботи; норми оцінювання усних відповідей та письмових робіт учнів); <i>українська мова</i> (у теоретичному, практичному, синхронному, діахронному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному аспектах); <i>українська художня література й усна народна творчість</i> (у теоретичному та історико-культурному аспектах); жанрово-стильові різновиди текстів; міжособистісна, міжкультурна та масова комунікація в усній і письмовій формі; історія, теорія та сучасний стан англійської мови (з методикою її навчання), історія світової літератури та методика її навчання.</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Програма ґрунтується на сучасних наукових знаннях про цілі й цінності філологічної освіти та Методики навчання мови і літератури в Загальноосвітніх навчальних закладах, про традиційні та інноваційні підходи до розв'язання проблем навчання і виховання школярів засобами мови і літератури.</p>

Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Професійна підготовка вчителя української мови і літератури та англійської мови і зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти з орієнтацією на виконання реформи МОН України «Нова українська школа».
Особливості програми	Розрахована на студентів, які вступили на основі повної загальної середньої освіти. Успішне завершення програми передбачає Здобуття фундаментальних та професійно орієнтованих знань і вмінь, здатності розв'язувати Типові професійні завдання в галузі філології, методики навчання філологічних дисциплін.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Заклади загальної середньої освіти (вчитель української мови і літератури та англійської мови і зарубіжної літератури, педагог-організатор) Відповідно до Класифікатора професій України ДК 003:2010 – 2320 Вчителі закладів загальної середньої освіти та спеціалізованої освіти 2322 Викладачі закладів фахової передвищої освіти
Подальше навчання	Бакалавр галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями): 014.01 Середня освіта (Українська мова і література), 014.021 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська мова)) може продовжувати навчання за освітнім рівнем магістра в будь-якій галузі, крім медицини та юриспруденції.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, кейс-технології, індивідуально-творчий та праксіологічний підходи. Лекції, лабораторні роботи, семінари, практичні заняття в групах, консультації з викладачами
Оцінювання	Накопичувальна 100-бальна система, що передбачає оцінювання студентів за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованої на опанування навчального навантаження з освітньо-професійної програми: поточний контроль, поетапний, підсумковий контроль, кваліфікаційні екзамени; письмові/усні екзамени, тестування, есе, презентації, виконання

	Творчих завдань, індивідуальних науково-дослідних завдань, колоквиуми, залік з педагогічної практики, курсові роботи.
6 – Перелік компетентностей випускника, спільних для всіх предметних спеціальностей	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки Як члена суспільства, усвідомлювати цінності Громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення Суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.</p> <p>ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 4. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p>
Фахові компетентності (ФК)	<p>ФК 1. Здатність до формування в учнів ключових і Предметних компетентностей та дійснення міжпредметних зв’язків.</p> <p>ФК 2. Володіння основами цілепокладання, Планування та проектування процесу навчання учнів.</p> <p>ФК 3. Здатність здійснювати об’єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.</p> <p>ФК 4. Здатність до пошуку ефективних шляхів</p>

	<p>Мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).</p> <p>ФК 5. Забезпечення охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами) в освітньому процесі та позаурочній діяльності.</p> <p>ФК 6. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.</p> <p>ФК 7. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.</p>
<p>7 – Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання, спільних для всіх предметних спеціальностей</p>	
<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>ПРН 1. <i>Знає</i> основні історичні етапи розвитку предметної області.</p> <p>ПРН 2. <i>Знає</i> закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків.</p> <p>ПРН 3. <i>Знає та розуміє</i> принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти).</p> <p>ПРН 4. <i>Знає та розуміє</i> особливості навчання різномірних груп учнів, <i>застосовує</i> диференціацію навчання, <i>організовує</i> освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів.</p> <p>ПРН 5. <i>Уміє оперувати</i> базовими категоріями та поняттями спеціальності.</p> <p>ПРН 6. <i>Уміє використовувати</i> інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності.</p> <p>ПРН 7. <i>Уміє застосовувати</i> міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.</p> <p>ПРН 8. <i>Добирає і застосовує</i> сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснює самоаналіз ефективності уроків.</p> <p>ПРН 9. <i>Володіє формами та методами</i> виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, <i>уміє</i> відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.</p> <p>ПРН 10. <i>Здатний проектувати</i> психологічно</p>

	<p>безпечне й комфортне освітнє середовище, ефективно працювати автономно та в команді, організувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.</p> <p>ПРН 11. <i>Здатний</i> цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.</p> <p>ПРН 12. <i>Усвідомлює</i> цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.</p>
<p>Перелік компетентностей випускника і нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти для спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)</p>	
<p>Спеціальні (предметні) компетентності (ПК)</p>	<p>ПК 1. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури в практиці навчання української мови і літератури у закладах середньої освіти (рівень базової середньої освіти).</p> <p>ПК 2. Здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.</p> <p>ПК 3. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.</p> <p>ПК 4. Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.</p> <p>ПК 5. Здатність застосовувати у власній практичній діяльності сучасні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української мови та літератури на підставі передового українського й міжнародного досвіду.</p> <p>ПК 6. Здатність доцільно застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, створювати</p>

	<p>навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять з української мови та літератури.</p> <p>ПК 7. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації цілей освітнього процесу в закладах середньої освіти.</p>
<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>ПРН 13. <i>Знає</i> сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови та літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні.</p> <p>ПРН 14. <i>Пояснює</i> особливості розвитку української мови та літератури, специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою; <i>порівнює</i> мовні й літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.</p> <p>ПРН 15. <i>Володіє</i> комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), <i>здатний</i> удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.</p> <p>ПРН 16. <i>Застосовує</i> різні види аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.</p> <p>ПРН 17. <i>Уміє</i> працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології.</p>

	<p>ПРН 18. <i>Має</i> творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.</p> <p>ПРН 19. <i>Володіє</i> основами професійної культури, <i>має здатність</i> створювати й редагувати тексти фахового змісту.</p> <p>ПРН 20. <i>Володіє</i> методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з української мови та літератури; <i>уміє</i> здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів.</p> <p>ПРН 21. <i>Використовує</i> гуманістичний потенціал української мови та літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.</p> <p>ПРН 22. <i>Знає, розуміє і демонструє здатність реалізувати</i> теоретичні й методичні засади навчання української мови та літератури для виконання освітньої програми в базовій середній школі.</p>
<p>Перелік компетентностей випускника і нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти для другої предметної спеціальності 014.021 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська мова))</p>	
<p>Спеціальні (предметні) компетентності (ПК)</p>	<p>ПК 1. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської мови, теорії та історії світової літератури в практиці навчання у базовій загальноосвітній школі.</p> <p>ПК 2. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання англійської мови, та зарубіжної літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.</p> <p>ПК 3. Здатність дотримуватися сучасних мовних норм з англійської мови та державної мови, володіти англійською мовою на рівні, не нижчому С1, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.</p> <p>ПК 4. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах державною мовою, англійською мовою, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі</p>

	<p>говоріння й підготовки творчих робіт.</p> <p>ПК 5. Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті розвитку літератури, історії, культури, використовувати знання мов і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, загальної і мовленнєвої культури учнів, їхньої моралі, міжкультурної толерантності, ціннісних орієнтацій у сучасному полікультурному суспільстві.</p> <p>ПК 6. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу текстів.</p> <p>ПК 7. Здатність доцільно застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, створювати навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять з англійської мови та зарубіжної літератури.</p> <p>ПК 8. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використовувати практичний досвід і мовно-літературний контекст для реалізації цілей освітнього процесу в закладах середньої освіти.</p>
<p>Програмні результати навчання (РН)</p>	<p>ПРН 13. <i>Знає та розуміє</i> сучасні філологічні й дидактичні засади навчання англійської мови та зарубіжної літератури, мовні норми, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.</p> <p>ПРН 14. <i>Володіє</i> комунікативною компетентністю з української та англійської мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.</p> <p>ПРН 15. <i>Застосовує</i> методики білінгвального й інтегрованого навчання мови й фахового змісту, <i>володіє</i> дидактикою багатомовності та методикою паралельного навчання споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі.</p> <p>ПРН 16. <i>Володіє</i> основами професійної культури, <i>здатний</i> створювати, редагувати й перекладати</p>

	<p>тексти професійного змісту державною та англійською мовами.</p> <p>ПРН 17. <i>Пояснює</i> специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, <i>характеризує</i> літературні епохи, художні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національних літератур, <i>інтерпретує</i> художні твори класики й сучасності.</p> <p>ПРН 18. <i>Застосовує</i> різні види аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.</p> <p>ПРН 19. <i>Порівнює</i> мовні та літературні факти, явища, оригінали творів англійської та американської літератур й українські переклади, визначає їхні подібності й відмінності.</p> <p>ПРН 20. <i>Забезпечує</i> діалог культур у процесі вивчення англійської мови та зарубіжної літератури, створює умови для міжкультурної комунікації.</p> <p>ПРН 21. <i>Використовує</i> гуманістичний потенціал англійської мови та зарубіжної літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.</p> <p>ПРН 22. <i>Знає, розуміє і демонструє здатність реалізувати</i> теоретичні й методичні засади навчання англійської мови та зарубіжної літератури в базовій середній школі.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Реалізацію освітньо-професійної програми забезпечують на 100% фахівці вищої та найвищої кваліфікації, з-поміж яких професори, доктори наук та доценти, кандидати наук.
Матеріально-технічне забезпечення	Стипендіальне забезпечення, гуртожиток, соціальна інфраструктура університету, надання консультацій щодо працевлаштування, допомога у розв'язанні проблемних ситуацій.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Бібліотека: ознайомлення з правилами користування бібліотекою, використання онлайн-ресурсів; бронювання книг онлайн; доступ до електронних журналів; доступ до електронних бібліотечних ресурсів

	<p>світу; - технологічне і матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу. Академічна підтримка – консультації з вибору програми, окремих вибіркових дисциплін, проектування індивідуальних навчальних траєкторій. Методичне забезпечення дисциплін на освітніх платформах Вікі і Moodle.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Можливість переведення з одного навчального закладу в інший (у межах України) за умови перезарахування кредитів.
Міжнародна кредитна мобільність	На підставі двосторонніх угод між ЦДУ ім. В. Винниченка та зарубіжними навчальними закладами, а також за участі у програмах академічної мобільності ERASMUS+ та інших
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	--

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

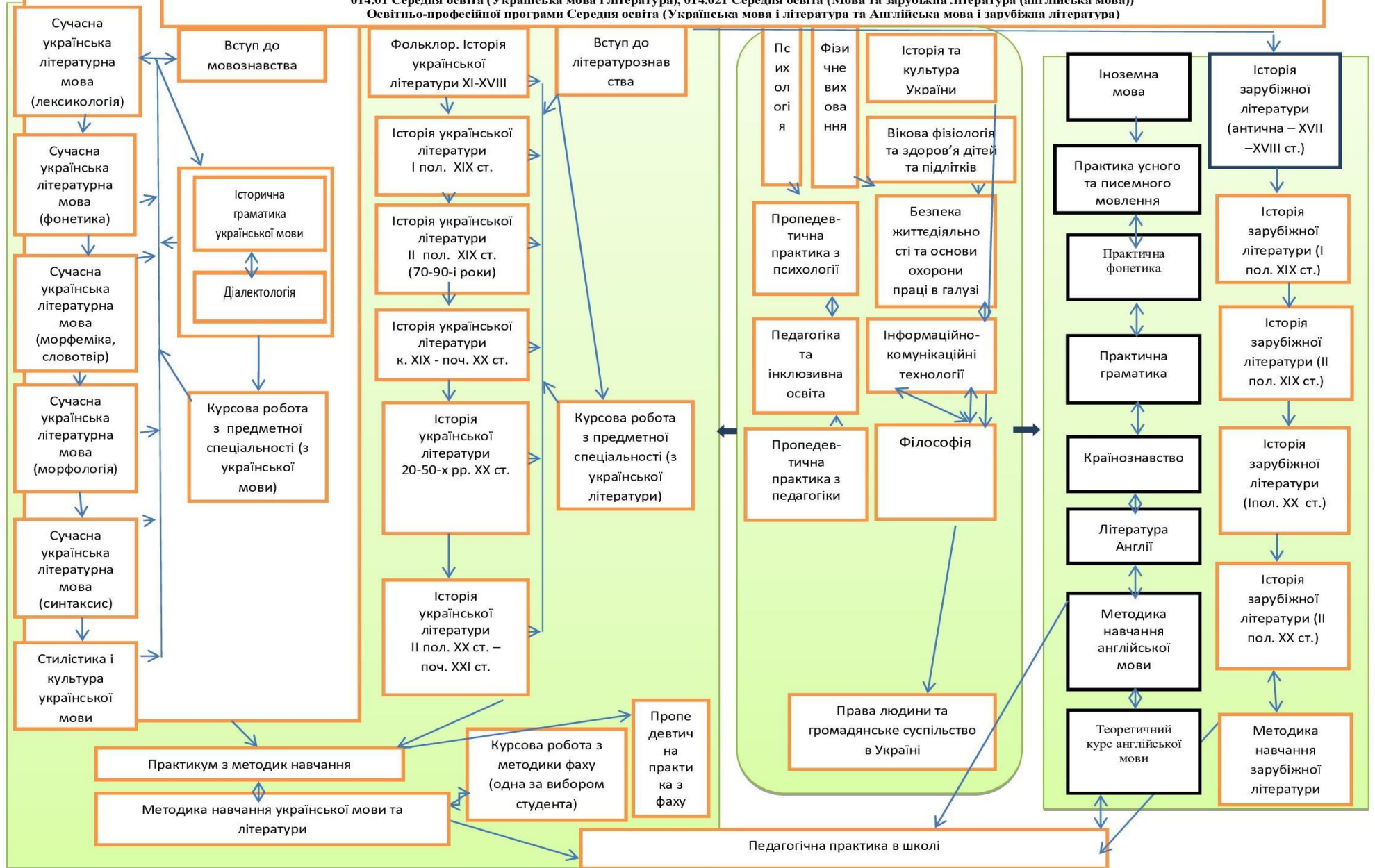
2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові Проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1	Історія та культура України	4	Екзамен, залік
ОК 2	Філософія	3	Екзамен
ОК 3	Інформаційно-комунікаційні технології	3	Залік
ОК 4	Права людини та громадянське суспільство в Україні	3	Залік
ОК 5	Фізичне виховання	4	Залік
ОК 6	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі	3	Залік
ОК 7	Психологія	4,5	Залік, екзамен
ОК 8	Педагогіка та інклюзивна освіта	10	Екзамен, залік
ОК 9	Вікова фізіологія та здоров'я дітей і підлітків	3	Залік
ОК 10	Вступ до мовознавства	3	Екзамен
ОК 11	Вступ до літературознавства	3	Екзамен
ОК 12	Українська діалектологія	3	Залік
ОК 13	Історична граматики української мови	3	Залік
ОК 14	Методика навчання української мови та літератури	4	Екзамен
ОК 14-1	Методика навчання української мови	(2)	Екзамен
ОК 14-2	Методика навчання української літератури	(2)	
ОК 15	Сучасна українська літературна мова	14,5	Екзамени, залік

ОК 16	Історія української літератури в т.ч. фольклор	21	Екзамени, залік
ОК 17	Стилістика і культура української мови	3	Екзамен
ОК 18	Оглядові лекції до державної атестації	1,5	
ОК 29	Курсова робота з предметної спеціальності (з української мови)	1,5	Диф. залік
ОК 30	Курсова робота з предметної спеціальності (з української літератури)	1,5	Диф. залік
ОК 31	Курсова робота з методики фаху (одна за вибором студента)	1,5	Диф. залік
ОК 32	Практикум з методик навчання	7	Залік
ОК 32-1	Практикум з методики Навчання української мови та літератури	(3,5)	Залік
ОК 32-2	Практикум з методики навчання англійської мови та зарубіжної літератури	(3,5)	Залік
	Виробнича практика		
ОК 33	Педагогічна у закладах освіти	7,5	Диф. залік
	Педагогічна у закладах освіти	10,5	Диф.залік
	Навчальна практика		
ОК 34	пропедевтична з психології	1,5	Залік
ОК 35	пропедевтична з педагогіки	1,5	Залік
ОК 36	пропедевтична з фаху	1,5	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		127,5	
Вибіркові освітні компоненти (вільний вибір студента)			
ВК 1	дисципліни з каталогу	12	Залік
ВК 2	дисципліни з каталогу	12	Залік
ВК 3	дисципліни з каталогу	12	Залік
ВК 4	дисципліни з каталогу	12	Залік
ВК 5	дисципліни з каталогу	6	Залік
ВК 6	дисципліни з каталогу	6	Залік

Загальний обсяг вибіркового компонента:		60	
Обов'язкові компоненти ОП додаткової спеціальності			
ОК 19	Іноземна мова	3	Залік
ОК 20	Практика усного та писемного мовлення	13,5	Екзамени, залік
ОК 21	Країнознавство	3	Залік
ОК 22	Практична фонетика	3	Залік
ОК 23	Практична граматики	5	Залік
ОК 24	Методика навчання англійської мови	3	Залік
ОК 25	Література Англії	3	Екзамен
ОК 26	Історія зарубіжної літератури	10	Екзамен, заліки
ОК 27	Методика навчання зарубіжної літератури	3	Залік
ОК 28	Теоретичний курс англійської мови	3	Екзамен
Загальний обсяг обов'язкових компонент додаткової спеціальності:		49,5	
A-1	Кваліфікаційний екзамен з основного фаху	1,5	
A-2	Кваліфікаційний екзамен з додаткової спеціальності	1,5	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ:		240	

**Структурно-логічна схема вивчення дисциплін основної і додаткової спеціальностей ОР «бакалавр» спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями):
014.01 Середня освіта (Українська мова і література), 014.021 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська мова))
Освітньо-професійної програми Середня освіта (Українська мова і література та Англійська мова і зарубіжна література)**

Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями): 014.01 Середня освіта (Українська мова і література), 014.021 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська мова)) проводиться у формі державних кваліфікаційних екзаменів і завершується видачею документа державного зразка про присудження ступеня бакалавра середньої освіти із присвоєнням кваліфікації: вчитель української мови і літератури та англійської мови і зарубіжної літератури закладу загальної середньої освіти, викладач закладу фахової передвищої освіти.

Атестація здійснюється відкрито й публічно.

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму
«Середня освіта
(Українська мова і література та Англійська мова і зарубіжна література)»
за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
(2023 р.)

Освіта XXI століття ставить багато викликів перед вищими закладами освіти, що готують фахівців-педагогів. Реформування шкільної освіти (Нова українська школа) вимагає кардинальних змін у підготовці майбутніх учителів.

Рецензована освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література та Англійська мова і зарубіжна література)» містить усі необхідні структурні та змістові складові, відображає сучасні вимоги до підготовки майбутніх учителів і відповідає запитам практичного використання.

Освітня програма має чітку та логічну структуру, поєднує блоки загальної підготовки та професійної, де раціонально витримано баланс між теоретичним, практичним та вибіркоким блоками, що, своєю чергою, забезпечує якісну підготовку випускників.

У програмі визначено професійні компетентності, які мають бути сформовані в бакалаврів упродовж 3 років і 10 місяців (терміну навчання), та програмні результати навчання, які мають бути отримані. Незважаючи на широку кваліфікацію (вчитель української мови і літератури та англійської мови і зарубіжної літератури закладу загальної середньої освіти), у програмі чітко витримано баланс, що дозволяє підготувати фахівців двох предметних спеціальностей у межах спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями): 014.01 Середня освіта (Українська мова і література), 014.021 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська мова)).

Навчальні компоненти охоплюють 27 обов'язкових, 6 вибірових дисциплін, 3 курсові роботи. Позитивною рисою освітньо-професійної програми є посилення методичної підготовки, що проявлено не тільки двома виробничими педагогічними практиками в закладах освіти, трьома пропедевтичними (з психології, з педагогіки, з фаху), а й введенням практикуму з методик навчання української мови та літератури, англійської мови та зарубіжної літератури, що дозволить ґрунтовніше підготувати студентів до професійної діяльності. Крім того, передбачено оглядові лекції до державної атестації й визначено форми державної атестації здобувачів освіти: кваліфікаційний екзамен з основного фаху та кваліфікаційний екзамен з додаткової спеціальності.

Матриця відповідності загальних і фахових компетентностей компонентам програми та матриця забезпечення програмних результатів навчання компонентами освітньо-професійної програми (за предметними спеціальностями) деталізовано репрезентують увесь

процес підготовки бакалавра середньої освіти, вчителя української мови і літератури та англійської мови і зарубіжної літератури закладу загальної середньої освіти.

Вважаємо, що рецензована освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література та Англійська мова і зарубіжна література)» галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка, профіль якої поєднує дві предметні спеціальності в межах спеціальності: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями); 014.01 Середня освіта (Українська мова і література), 014.021 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська мова)) має необхідні структурні та змістові складові, відповідає вимогам до навчально-методичного забезпечення освітнього процесу в закладі вищої освіти та може бути рекомендована до затвердження й упровадження в процес фахової підготовки бакалаврів.

Доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови
Національного технічного університету
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

07.02.23
Артур ГУДМАНЯН
ЗАСВ
Регістр і
законної
справи
№ 6
МОН
ОЛЕН

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо- професійну програму

СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА ТА АНГЛІЙСЬКА МОВА І ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА)

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яку реалізують у
Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира
Винниченка

Українське суспільство потребує сьогодні висококваліфікованого учителя української мови і літератури, який має утверджувати роль української мови як консолідуючого суспільного чинника. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для першого рівня вищої освіти.

Обов'язкові ОК, включені до ОП, дадуть змогу досягнути програмних результатів навчання. При формуванні ОП були передбачено необхідні види та кількість практично орієнтованих компонентів, які дозволять здобувачам отримати необхідні практичні навички та фахові компетентності. Освітні компоненти сприяють комплексній підготовці вчителя української мови та літератури. Розробники врахували професійний стандарт і передбачили формування мовно-комунікативних компетентностей – ОК «Стилістика і культура української мови», ОК «Сучасна українська літературна мова; предметно-методичну компетентність психологічну», ОК «Методика навчання української мови та літератури; емоційно-етичну компетентності – «Психологія»; інклюзивну компетентність – ОК «Педагогіка та інклюзивна освіта»; здоров'язбережувальну компетентність – ОК «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі»; інформаційно-цифрову компетентність – ОК 2 Інформаційно-комунікаційні технології».

Заслугує схвалення практична спрямованість програми. У ній передбачено достатню кількість кредитів на виробничу практику, практичну

спрямованість мають ОК «Практикум з методики навчання української мови та літератури»; ОК «Практикум з методики навчання англійської мови та зарубіжної літератури».

Під час наступного перегляду ОП рекомендую ввести до структури програми освітній компонент, зміст якого би відображав не тільки структуру мови, а й торкався питань мовної політики, щоб контент ОК був пов'язаний із висвітленням ролі мови у державотворчих і націєтворчих процесах, що підсилить **ПРН 21**. Використовує гуманістичний потенціал української мови та літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.

Рекомендую програму до впровадження у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка.

Оксана ЗЕЛІНСЬКА,
доктор філологічних наук,
професор, Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини

ОСОБИСТИЙ ПІДПИС	
<i>Зелінська О.</i>	ЗАСВІДЧУЮ
Завідувач канцелярії	УДПУ
<i>Хлівнюк Т.І.</i>	
" 31 " січня 2008 р.	

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму
«Середня освіта (Українська мова і література та
Англійська мова і зарубіжна література)»
підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
галузі знань: 01 Освіта/Педагогіка

Освітньо-професійна підготовка фахівців у педагогічній сфері є дуже важливим завданням, адже освіта ХХІ століття зазнає стрімкого реформування, а це вимагає відповідних змін у навчальному контенті, програмах, планах тощо.

Рецензована освітньо-професійна програма вповні відповідає сучасним вимогам. Визначені програмою фахові компетентності та програмні результати навчання засвідчують високий рівень підготовки випускників та їхню конкурентоспроможність. Позитивним є те, що програма спрямована на професійну підготовку бакалаврів, які мають оволодіти широким колом знань із циклу загальної підготовки, фахових дисциплін та науково-дослідними навичками в галузі української мови та літератури, англійської мови та зарубіжної літератури, методик їхнього навчання, педагогіки та психології. Вибірковий блок дисциплін цілком забезпечує індивідуальну траєкторію здобувачів.

Ефективність та якість освітнього процесу ґрунтується на його логічній побудові, чітко продуманій структурі та адекватному поєднанні теоретичного навчання з практичною підготовкою, що розвиває вміння розв'язувати прикладні завдання різного рівня складності.

Варто вітати суттєве збільшення годин на практики – як виробничі, так і пропедевтичні – та посилення методичної складової, що допоможе студентами набути важливих фахових компетентностей.

Рецензована освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література та Англійська мова і зарубіжна література)» за спеціальністю:

014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) галузі знань:
01 Освіта/Педагогіка відповідає чинним вимогам Міністерства освіти і науки
України й може бути впроваджена в освітній процес Центральноукраїнського
державного університету імені Володимира Винниченка.

Рецензент – заступник директора з навчально-
виховної роботи, учитель англійської мови,
учитель вищої кваліфікаційної категорії,
відповідальна особа за проходження
педагогічної практики на базі
комунального закладу «Ліцей «Лідер»
Кропивницької міської ради»

Ірина ДОРОГАНЬ

Підпис Ірини ДОРОГАНЬ засвідчую.

Директор Ліцею «Лідер»

02.02. 2023 року

Олена ДУБІВКА

ОБГОВОРЕННЯ

проекту освітньо-професійної програми
Середня освіта [Українська мова і література
та Мова і література (англійська)]
підготовки бакалаврів зі спеціальності 014 Середня освіта
(Українська мова і література) (2023 р.)

Освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів із галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» зі спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова і література)» забезпечує формування особистості та підготовку конкурентоспроможних фахівців із високим рівнем професійної компетентності, інтелектуальної активності, соціальної відповідальності, які здатні розв'язувати типові професійні завдання щодо організації та провадження навчально-виховного процесу з української мови і літератури, володіють професійно вагомими рисами особистості вчителя.

Освітньо-професійна програма охоплює, як задекларовано в Профілі ОПП, 240 кредитів ЄКТС, із яких варіативну частину становлять дисципліни вільного вибору (60 кредитів ЄКТС). У Переліку компонент освітньо-професійної програми розподілено загальний обсяг обов'язкових компонент за такими параметрами: 129 кредитів для обов'язкових компонент, 48 – для обов'язкових компонент додаткової спеціальності та 3 кредити для кваліфікаційного іспиту з основного фаху та кваліфікаційного екзамену з додаткової спеціальності. Порівняно з попередньою редакцією ОПП, унесено суттєві зміни, зокрема, посилено практичний та фаховий складники (збільшено кількість кредитів на практики й дисципліни фахового спрямування, розширено перелік предметів, що формують фахові компетенції), до розроблення ОПП долучено студентів, роботодавців, наукову спільноту.

Освітньо-професійна програма загалом охоплює програмні компетентності, що визначають здатність випускника за освітнім ступенем бакалавра успішно провадити професійну діяльність згідно зі здобутою кваліфікацією. Програмні компетентності розподілені на три групи: спільні для всіх предметних спеціальностей (які диференційовані на загальні та фахові), компетентності здобувачів вищої освіти для спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) та компетентності здобувачів вищої освіти для додаткової спеціальності Середня освіта [Мова і література (англійська)]. Такий підхід не лише демонструє власне бачення розробниками програми специфіки ОПП, але й реалізує загальноуніверситетські настанови щодо структурування та змістового наповнення програм.

Уважаємо, що проєкт освітньо-професійної програми «Середня освіта [Українська мова і література та Мова і література (англійська)]» можна рекомендувати для здобувачів спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Доктор філологічних наук, професор,
завідувачка кафедри українського мовознавства
і прикладної лінгвістики Черкаського
національного університету
імені Богдана Хмельницького

Л. В. Шитик

підпис *Шитик Л. В.*
ЗАСВІДЧУЮ
Черкаський національний
університет
імені Богдана Хмельницького
начальник відділу кадрів *Товбіца*
Л. В. 2022 р.

ВІДГУК

на Освітньо-професійну програму підготовки бакалаврів Середня освіта (Українська мова і література та Мова і література (англійська)) зі спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова та література)

Комунальний заклад «Ліцей «Лідер» Кропивницької міської ради» має багаторічну та плідну історію співпраці з факультетом української філології, іноземних мов та соціальних комунікацій Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка. Зокрема, студенти бакалаврату й магістратури української філології щорічно проходять виробничу практику в нашому навчальному закладі та демонструють ґрунтовний рівень фахової та методичної підготовки. Їхня фахова підготовка, моральні, патріотичні та загальнокультурні якості є результатом кропіткої роботи викладачів університету. Крім того, учителі-філологи, які працюють у закладі всі до одного є вихованцями нашого університету та є прикладом самовідданості професії вчителя, зразком постійного професійного самовдосконалення.

Тому адміністрація закладу з великою зацікавленістю ознайомилася з новою Освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів Середня освіта (Українська мова і література та Мова і література (англійська)) факультету української філології, іноземних мов та соціальних комунікацій Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, у якій органічно поєднано освіту і науку, українську й зарубіжну літератури та українську й англійську мови, історію розвитку мови, фольклор, сучасну українську мову та педагогічні дисципліни, що сприяє не тільки процесу формування майбутнього конкурентоспроможного фахівця, а й розвитку світогляду, національних рис, культури та загальної компетенції майбутнього вчителя. Рецензована освітня програма, розроблена провідними фахівцями філологічного факультету, регламентує мету, очікувані результати, зміст та технології реалізації освітнього процесу, оцінку якості підготовки випускника за даною спеціальністю. Мета і завдання програми продумані й підкріплені як нормативними курсами, так і практико-орієнтованими дисциплінами, вивчення яких сприятиме набуттю майбутніми вчителями професійно важливих компетентностей. Аналіз компонентів освітньої програми та їхня логічна послідовність свідчать про продуманість змісту та логіки організації навчання, етапність і цілісність підготовки. Реалізація освітньої програми передбачає навчальні та виробничі педагогічні практики, які сприятимуть закріпленню знань та умінь студентів, набуттю практичних навичок та формуванню їх загальнопрофесійних і професійних компетентностей.

Нова редакція програми містить підсилену методичну складову та більше годин, виділених на методичну підготовку. Крім того, суттєво збільшена кількість годин на практику. Такі зміни дадуть змогу підвищити

рівень фахової підготовки конкурентоспроможних фахівців із високим рівнем професійної компетентності, відданих патріотів української держави.

Важливим компонентом цієї навчальної програми є подвійна спеціалізація здобувача вищої освіти, що робить його більш затребуваним на ринку праці. Подвійна спеціалізація є привабливою й для роботодавця, особливо в сільській місцевості, де потреба в кадрах є надзвичайно актуальною.

Заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель англійської мови, учитель вищої кваліфікаційної категорії, відповідальна особа за проходження педагогічної практики на базі комунального закладу «Ліцей «Лідер» Кропивницької міської ради»

Ірина ДОРОГАНЬ

Директор Ліцею «Лідер»

Олена ДУБІВКА